

Energiearmoedebeleid bij gemeenten: voortgang, variatie, en visie

Halfjaarlijkse monitoring bij gemeenten
over de uitvoering van energiearmoedebeleid

Vierde editie – Mei 2024

TNO 2024 M10959

- Inleiding: halfjaarlijkse monitor
- Gemeenten aan het woord: meerkeuzevragen
- Gemeenten aan het woord: open vragen
- Reflectie op de resultaten

Samenvatting (1)

Overzicht

- TNO heeft tussen april en mei 2024 onderzoek gedaan naar de uitvoering van energiearmoede-beleid door gemeenten, op basis van een enquête onder gemeentelijke beleidsmedewerkers. Aan deze vierde editie van de halfjaarlijkse monitor hebben 210 beleidsmedewerkers uit 174 gemeenten deelgenomen.
- De uitkomsten schetsten een gevarieerd beeld: respondenten zien dat gemeenten met de inzet van SPUK (specifieke uitkering) - middelen de afgelopen twee jaar een groot aantal huizen (iets) hebben verbeterd met kleine energiebesparende maatregelen, en dat steeds meer huishoudens weten welke factoren hun energierekening beïnvloeden, en hoe zij zelf energie kunnen besparen. Daarnaast is door gemeentelijk beleid het draagvlak voor de energietransitie toegenomen, en zijn er lokale ecosystemen van publieke en private uitvoerders ontstaan.
- Tegelijkertijd wijzen respondenten er op dat de impact van de SPUK-middelen niet overschat moet worden: alleen grondige woningverbetering (i.e. isolatie) kan huishoudens voldoende helpen bij het beheersbaar houden van de energiekosten.

Daarnaast zijn zeker niet alle kwetsbare huishoudens bereikt, en maken de acties die met de SPUK-middelen zijn uitgevoerd met name onvoldoende verschil bij huishoudens met meervoudige problemen (zoals schulden, lage inkomens, en beperkte zelfredzaamheid).

- De identificatie van de doelgroep van energiearme en kwetsbare huishoudens gaat steeds beter, maar blijft lastig. Gemeenten mogen vanwege de privacywetgeving (AVG) woninggegevens niet aan sociaaleconomische gegevens koppelen en zijn dus aangewezen op schattingen en eigen aanmeldingen van huishoudens. Dit veroorzaakt frustratie, kost veel personele capaciteit, en gemeenten weten niet hoe volledig de groep is die zij nu als potentieel kwetsbaar bestempelen.
- Uit het onderzoek blijkt dat het nog maar de vraag is of gemeenten alle SPUK-middelen vóór eind 2025 kunnen inzetten.
- Respondenten geven aan in hun gemeente behoefte te hebben aan monitoring van de beleidsimpact, voorzetting van gemeentelijk energiearmoede-beleid, óók na 2025, en aan een landelijke visie over energiearmoede met landelijke doelstellingen en middelen.

Samenvatting (2)

Energiearmoedebeleid bij gemeenten: een stand van zaken

- Steeds meer respondenten vinden de rol en verantwoordelijkheden van de gemeente en het Rijk helder. Waar dit in de vorige editie ging om 40% en 30% van de respondenten, gaat het nu om respectievelijk twee derde en de helft. De helderheid over de rol en verantwoordelijkheden van provincies en woningcorporaties blijven nog steeds (sterk) achter.
- Respondenten hebben er (veel) minder vertrouwen in dat het vangnet voor energiearme huishoudens in stand kan worden gehouden: er worden minder langetermijnplannen gemaakt, en men heeft er minder vertrouwen in dat er voldoende politieke steun en oplossingen komen voor een structurele aanpak van energiearmoede.
- Minder dan de helft van de respondenten heeft (concrete plannen voor) een aanpak en doelen voor de middellange termijn - een duidelijke afname ten opzichte van vorige edities. Hoe groter de gemeente, hoe vaker wordt aangegeven dat er (concrete plannen voor) een aanpak en doelen voor de middellange termijn zijn.
- Het valt op dat een aanzienlijk deel (35%) van de gemeenten nog altijd de doelgroep niet helder in beeld heeft en dat het bereiken van de doelgroep moeizaam gaat. In grote steden (n=34) is het aandeel respondenten dat zich zorgen maakt aanzienlijk groter, terwijl de respons van de kleinste gemeenten (n=32) overeenkomt met wat er landelijke (n=210) wordt aangegeven.
- Respondenten hebben vergelijkbare ideeën over het verbeteren van de samenwerking met belanghebbenden als in de vorige drie edities. Ondanks het werk dat is verzet om de aanpak van energiearmoede in de afgelopen jaren te versterken, vindt meer dan de helft van de respondenten dat de samenwerking met alle genoemde belanghebbenden op de korte termijn beter kan. Het valt op dat grote steden vaker dan gemiddeld aangeven dat de samenwerking met wijkteams en uitvoerders beter kan, terwijl in de kleinste gemeenten deze wens iets minder vaak naar voren komt.

Samenvatting (3)

Aanwending van SPUK-middelen voor energiearmoede

- Gemeenten hebben in de afgelopen jaren in drie tranches in totaal € 500 miljoen aan SPUK-middelen gekregen voor de aanpak van energiearmoede. De gemeenten moeten deze middelen vóór eind 2025 uitgeven.
- Bijna de helft van de gemeenten kan nog niet zeggen of ze alle SPUK-middelen op tijd kunnen uitgeven. Van deze gemeenten heeft het overgrote deel op dit moment minder dan 60% besteed of gealloceerd.
- Het is op basis hiervan maar zeer de vraag of alle gemeenten hun SPUK-middelen voor energiearmoede voor 2026 kunnen besteden.
- De meeste gemeenten geven hun SPUK-middelen uit aan 2-5 beleidsinstrumenten, waarbij witgoedregelingen, energiecoaches, en -fixers elk in meer dan de helft van de gemeenten worden ingezet.
- Meer dan een kwart van de respondenten geeft aan dat in hun gemeente SPUK-middelen worden ingezet als aanvulling op het Nationaal Isolatie Programma (NIP). Een deel van de respondenten geeft aan dat ze SPUK-middelen gebruiken voor een specifieke isolatie- of opwekkingssubsidie.

Samenvatting (4)

Vooruitgang, variatie, en (de noodzaak van) visie

- Wij hebben respondenten gevraagd te reflecteren op een aantal onderwerpen. Ten eerste is gevraagd of energiearmoede en de kwetsbaarheid van huishoudens in de afgelopen twee jaar zijn verminderd. Ten tweede is gevraagd of de identificatie en bereikbaarheid van de doelgroep verbeterd zijn. Ten slotte is gevraagd in hoeverre respondenten behoefte hebben aan de rijksondersteuning voor kleinere energiebesparende maatregelen, met als alternatief een volledige focus van de rijksondersteuning op de isolatie van woningen (NIP).
- De antwoorden zijn samen te vatten in de woorden: *voortgang, variatie, en (de noodzaak van) visie*. Een deel maakt zich sterk voor de instandhouding van de kleine maatregelen. Er is volgens deze groep nog veel te winnen. Een ander deel is wel klaar om zich volledig op isolatie te richten. Er worden ook argumenten aangedragen voor een integrale aanpak, waarbij het zwaartepunt verschilt per gemeente.
- Er is redelijk wat voortgang geboekt. Er is een brede behoefte aan voortzetting van gemeentelijk energiearmoede-beleid, óók na 2025. Voor de nabije toekomst bestaat behoefte aan monitoring van de beleidsimpact, zodat gemeenten in staat zijn om goede voorbeelden en aanpakken op te schalen en te repliceren.
- Er bestaat aardig wat variatie in de antwoorden, waaruit blijkt wat we eigenlijk al weten: niet elke gemeente heeft hetzelfde nodig. Respondenten vinden de omvang van de beschikbare middelen minder belangrijk dan het structurele karakter van de middelen, de voorspelbaarheid, en de vrijheid om middelen lokaal passend te besteden (grootschalige woningverbetering en/of kleine maatregelen en coaching).
- Er is behoefte aan een nationale visie op energiearmoedebeleid. De afwezigheid hiervan is nadelig voor de effectiviteit van de opzet en uitvoering van lokaal energiearmoedebeleid, en het in stand houden van de ontstane lokale ecosystemen van private en publieke partijen – beide waardevol voor het uitrollen van de isolatieaanpak.

Publicaties in het verschiet

Aankomend onderzoek

Door uitgebreid onderzoek krijgen we steeds meer inzicht in de aard en omvang van energiearmoede in Nederland. De volgende rapporten kunt u nog voor de start van het zomerreces (in juli en augustus 2024) verwachten:

1. **Een overzichtsrapport 'Energiearmoedebeleid in Nederland en Europa' met aanbevelingen voor nationaal energiearmoedebeleid.**
2. Nieuwe effectmetingen van 13 energiebesparingstrajecten in Nederland met aandacht voor aspecten zoals wooncomfort, gezondheid en besparing.
3. De jaarlijkse kwalitatieve monitor energiearmoede: verhalen van huishoudens in energiearmoede, met inzichten in hun leefsituatie, hoe zij nu geholpen worden en wat zij nog nodig hebben.
4. TNO Monitor Energiearmoede inschatting 2023 op basis van CBS-cijfers en een online kaart met energiearmoedecijfers per gemeente.
5. CBS-publicatie monitor energiearmoede 2022 met energiearmoedecijfers voor 2022.

Gemeenten aan het woord: meerkeuzevragen

De enquête bestaat uit 35 meerkeuzevragen, ingedeeld naar onderwerp:

- **Beeldvorming** over aanpak van energiearmoede
- **Voortgang** binnen de eigen organisatie
- **Vertrouwen** in de toekomst
- Ruimte voor **verbetering**
- Concrete **plannen** en afspraken

We vroegen deelnemers om de enquête naar hun persoonlijke mening en oordeel, en hun eigen professionele expertise in te vullen, en niet naar de standpunten van hun gemeenten.

- 210 respondenten uit 174 gemeenten deden mee. De respondenten werken aan de volgende dossiers:
 - Energie- en duurzaamheid (89), sociaal domein (34), volkshuisvesting (1), meerdere thema's (86).
 - 32 respondenten komen uit de 22 grotere gemeenten (uit de G44).
 - 56 respondenten komen uit de 100 kleinste gemeenten (minste bewoners).
- 76% (133 van 174) van de gemeenten in de editie mei 2024 waren in eerdere edities ook vertegenwoordigd, voor 24% (41 van 174) was de deelname voor het eerst.

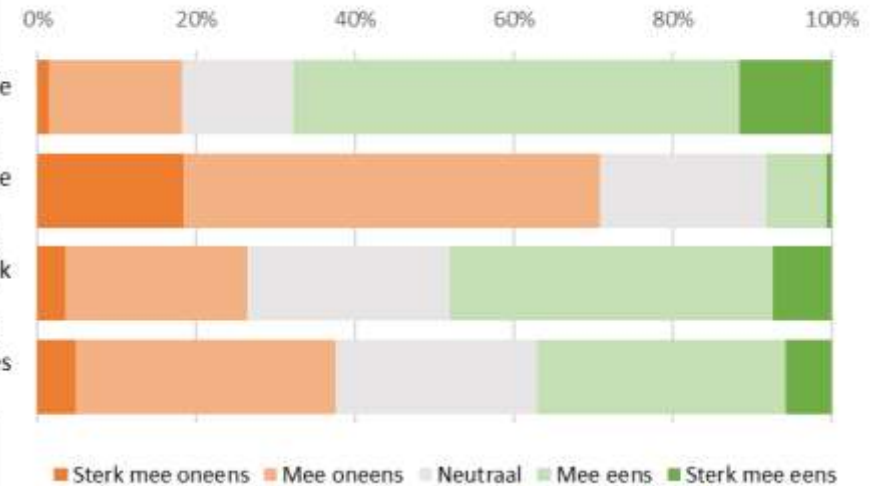

Beeldvorming

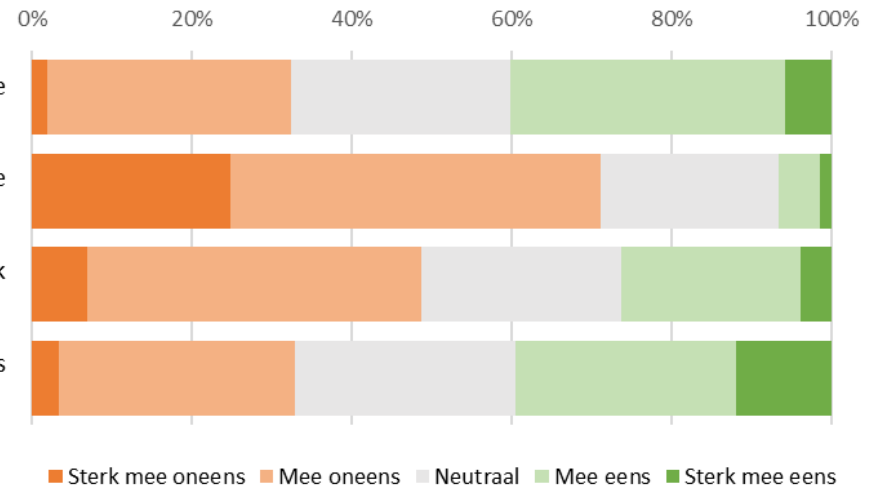
- 67% van de respondenten vindt de rol en verantwoordelijkheden van de gemeente in de aanpak van energiearmoede voor iedereen helder. Dit is een aanzienlijke toename ten opzichte van de voorgaande editie.
- Bijna de helft van de respondenten vindt de rol en verantwoordelijkheden van het Rijk voor iedereen helder. Dit is een toename ten opzichte van de voorgaande editie. Een derde vindt de rol en verantwoordelijkheden niet helder.
- Voor slechts 8% van de respondenten zijn de rol en verantwoordelijkheden van provincies in de aanpak van energiearmoede helder. Zowel in de kleinste gemeenten (n=34) als in de grote gemeenten uit de G44 (n=32) is dit zelfs 0%.
- Woningcorporaties spelen een belangrijke rol in de verbetering van woningen van energiearme huurders, maar voor een derde van de respondenten is het nog steeds niet helder wat hun rol en verantwoordelijkheden zijn.

Mei 2024

De rol en verantwoordelijkheden van ... in de aanpak van energiearmoede zijn voor alle betrokkenen helder

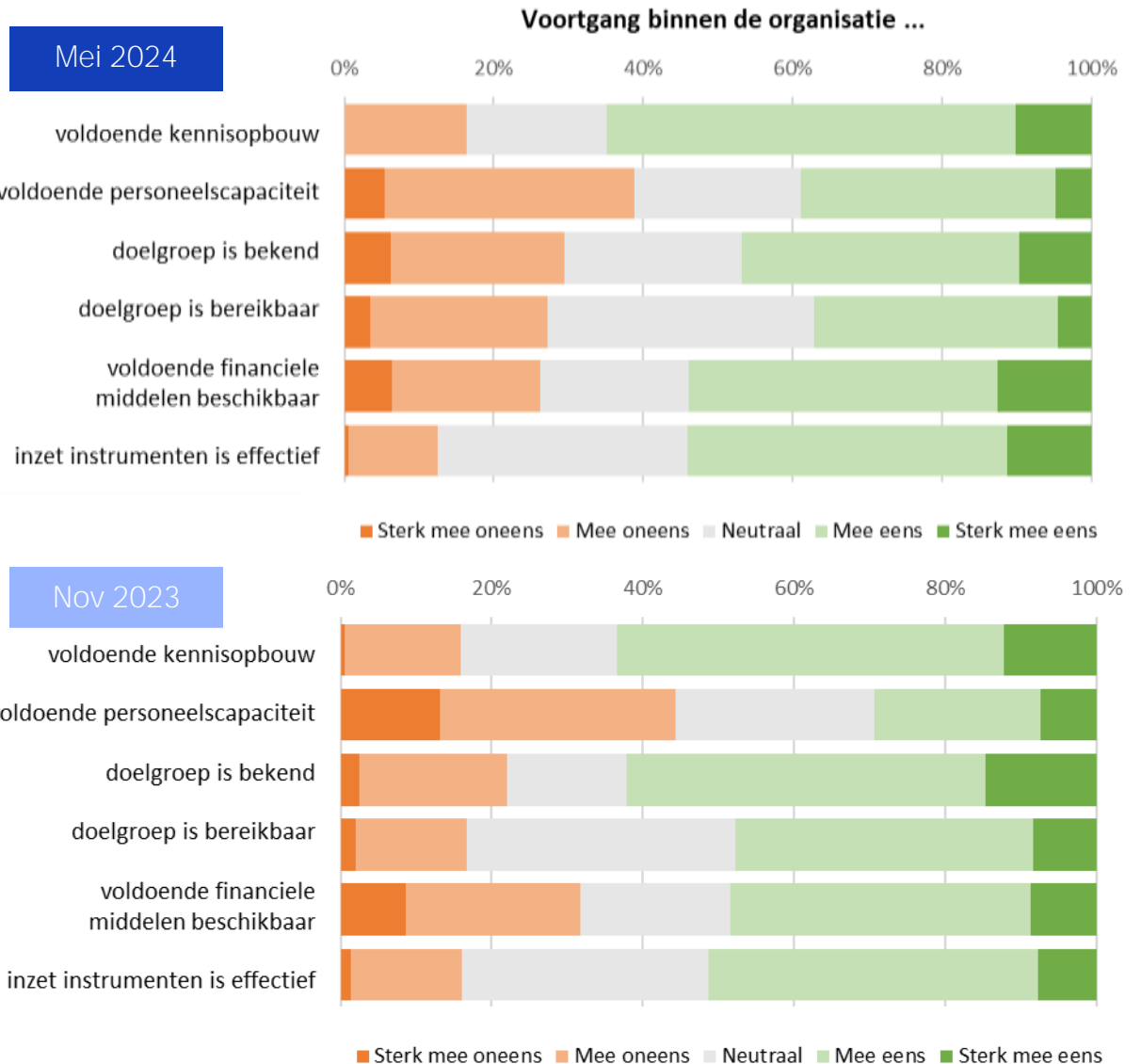

Nov 2023

Voortgang

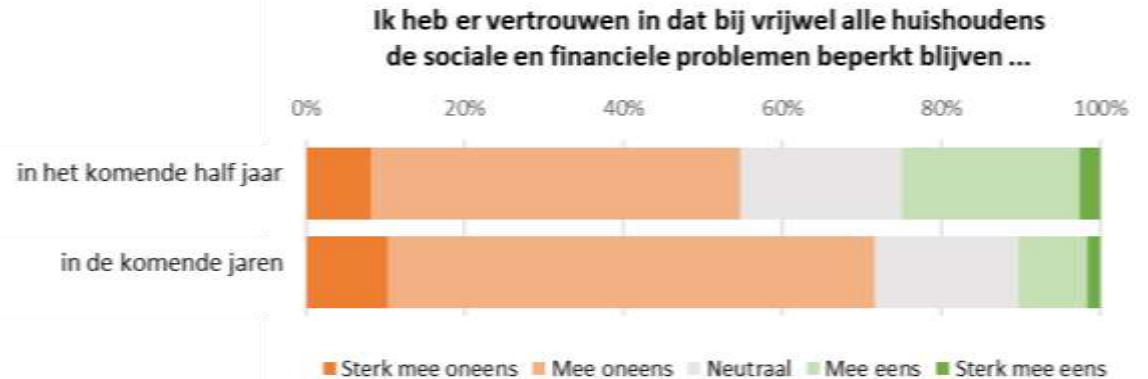
- Ondanks een lichte verbetering ten opzichte van eerdere edities, blijft het gesignaleerde gebrek aan voldoende personeelscapaciteit een aandachtspunt: 40% vindt de beschikbare personeelscapaciteit onvoldoende.
- Het valt op dat een aanzienlijk deel (29%) van de gemeenten nog altijd de doelgroep niet helder in beeld heeft en dat het bereiken van de doelgroep moeizaam gaat – dit komt ook duidelijk naar voren in de antwoorden op de open vragen (zie [‘gemeenten aan het woord’](#)).
- Ongeveer de helft van de respondenten vindt dat er voldoende financiële middelen beschikbaar zijn. De helft van de respondenten vindt de inzet van instrumenten effectief.
- Kleine gemeenten (n=34) zijn negatiever over kennisopbouw en personeelscapaciteit dan grote gemeenten uit de G44 (n=32).

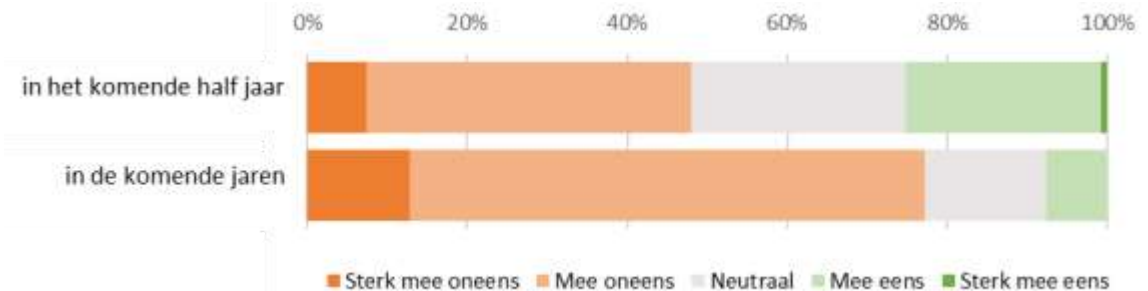
Vertrouwen (1)

- Voor het komende half jaar is het beeld vergelijkbaar met de uitkomst van de halfjaarlijkse monitor uit mei 2023. De helft van de respondenten vertrouwt er niet op dat de sociale en financiële problemen van vrijwel alle huishoudens beperkt blijven.
- Twee derde van de respondenten verwacht dat niet alle huishoudens kunnen worden ontzien in de komende jaren.
- In de grote steden (n=32) zijn de zorgen over de komende jaren aanzienlijk groter dan in de rest van de gemeenten (n=178). Er is weinig verschil tussen de responses van de kleinste gemeenten (n=34) en het landelijk beeld (n=210).
- Wij vergelijken hier de huidige response met die uit editie 2 van mei 2023, en niet de vorige editie uit de herfst van 2023. De kortetermijnvoorzichten in de lente en in de herfst verschillen namelijk nogal. Verder is er een vrij negatieve response te verwachten omdat we in **de vraagstelling spreken van ‘vrijwel alle huishoudens’**.

Mei 2024

Mei 2023

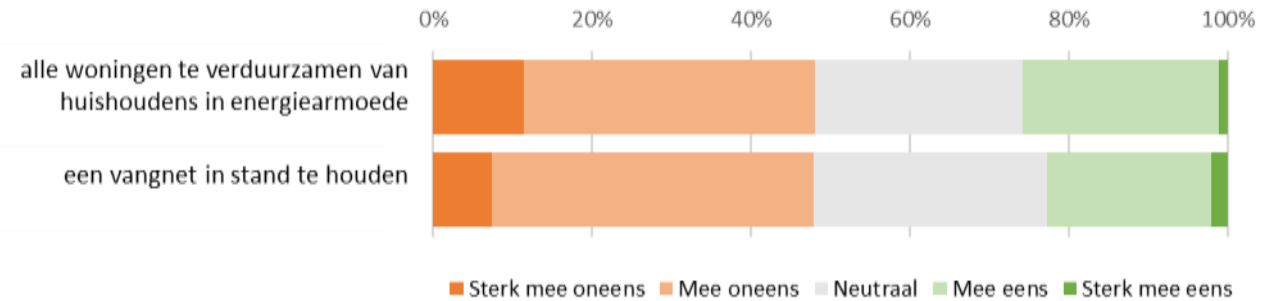

Vertrouwen (2)

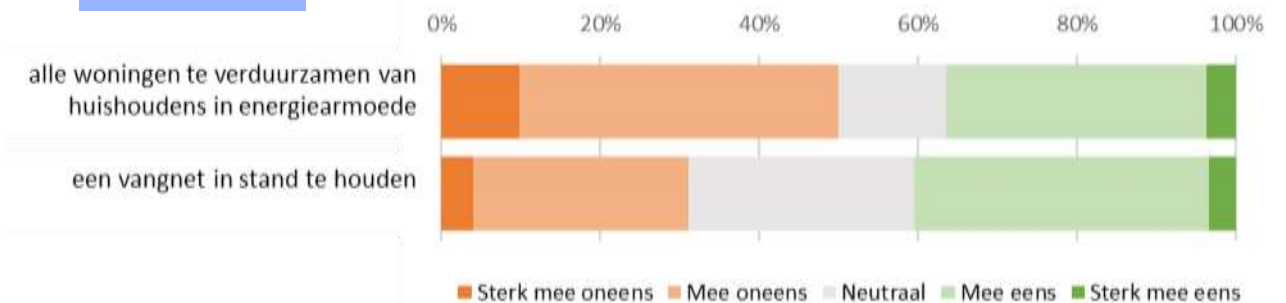
- Iets minder dan de helft van de respondenten vindt dat er onvoldoende middelen worden gemobiliseerd om alle woningen van energiearme huishoudens te verduurzamen. Net als in de voorgaande edities zijn kleine gemeenten (n=34) iets minder negatief dan grote gemeenten (n=32).
- Respondenten hebben er (veel) minder vertrouwen in dat een vangnet in stand gehouden kan worden dan een half jaar geleden.
- Hoewel we dit niet hebben uitgevraagd, gaan wij er vanuit dat deze ontwikkelingen samenhangen met de volgende punten: 1) de afschaffing van de energietoeslag en het prijsplafond, en 2) de onzekerheid rondom de koers en prioriteiten van de toekomstige regering – ten tijde van het onderzoek zijn de formatieonderhandelingen nog gaande.

Mei 2024

Ik heb er vertrouwen in dat er voldoende middelen komen om ...

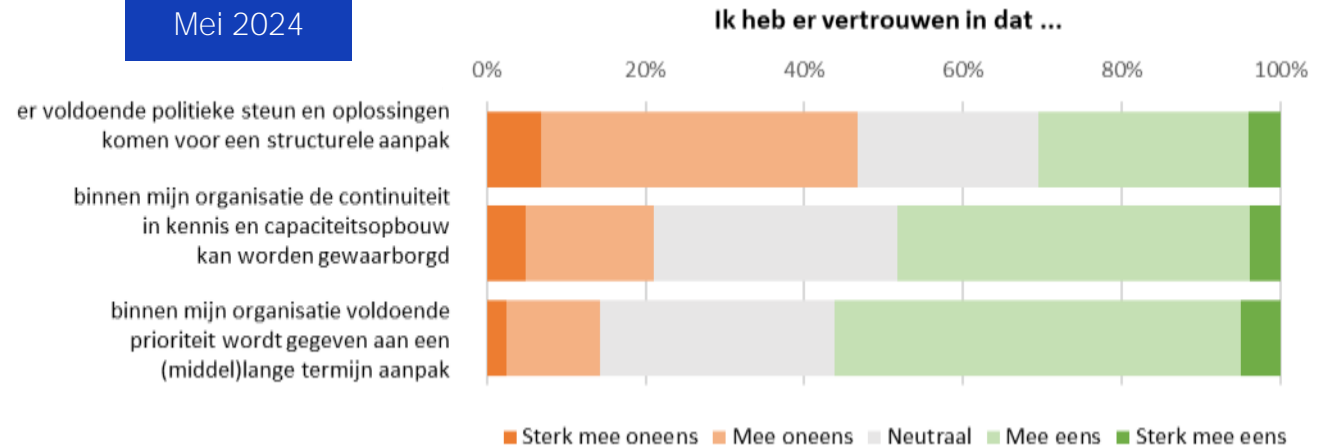
Nov 2023

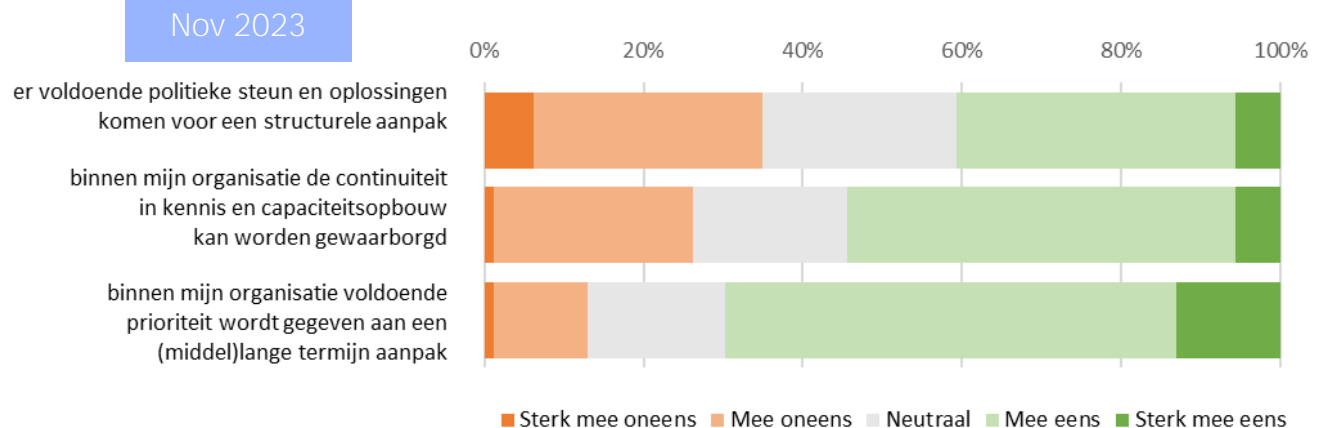
Vertrouwen (3)

- Het vertrouwen van de respondenten in voldoende politieke steun voor een structurele aanpak is afgenomen ten opzichte van de vorige edities
- Respondenten in de kleinste gemeenten (n=34) zijn minder negatief over voldoende politieke steun dan de rest van de respondenten (n=176).
- Ruim de helft verwacht dat binnen de gemeente voldoende prioriteit wordt gegeven aan een (middel)langetermijnaanpak.
- Iets minder dan de helft vertrouwt erop dat de gemeente continuïteit in kennis en capaciteitsopbouw kan waarborgen.

Mei 2024

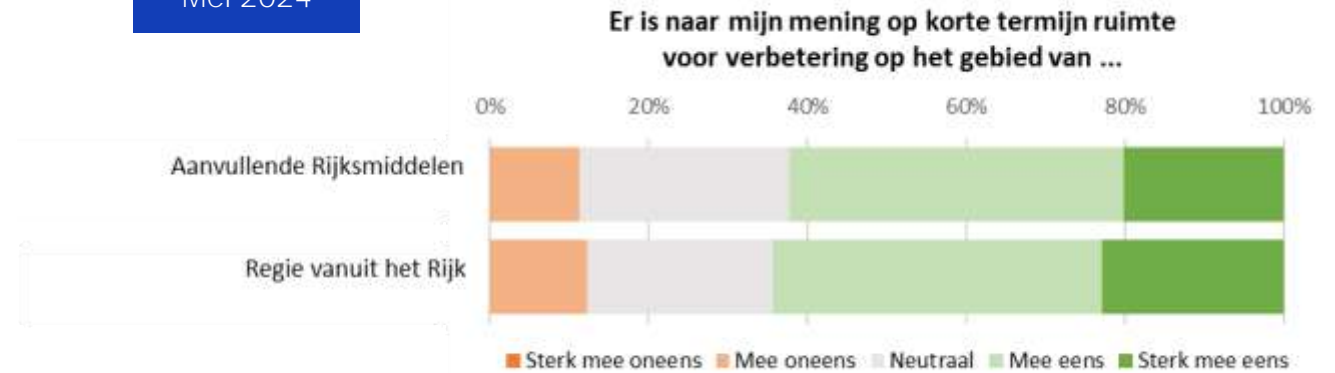
Nov 2023

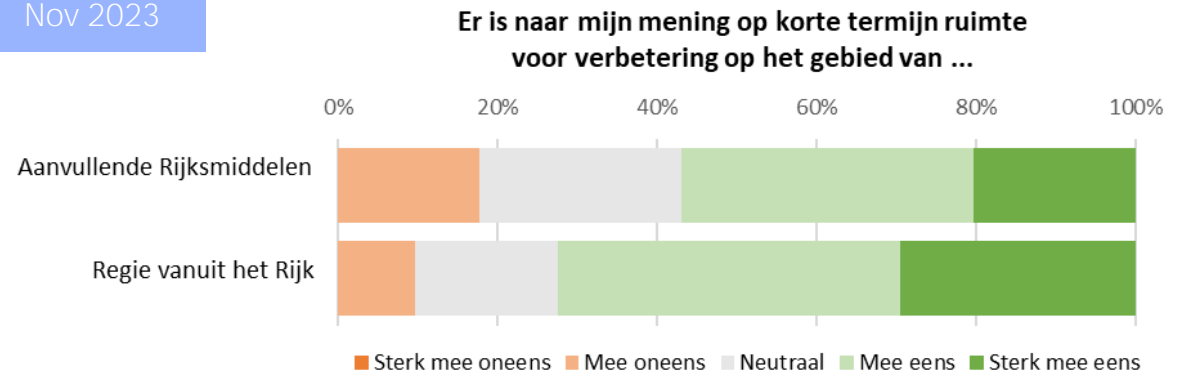
Ruimte voor verbetering

- Ruim de helft van de respondenten wil aanvullende rijksmiddelen en meer regie vanuit het Rijk.
- Bij respondenten uit de grote steden (n=32) is deze wens nog vaker geuit: 75% wil aanvullende rijksmiddelen en twee derde wil meer regie vanuit het Rijk.
- Bij respondenten uit de kleinste gemeenten (n=34) komt de wens voor aanvullende rijksmiddelen minder vaak naar voren.

Mei 2024

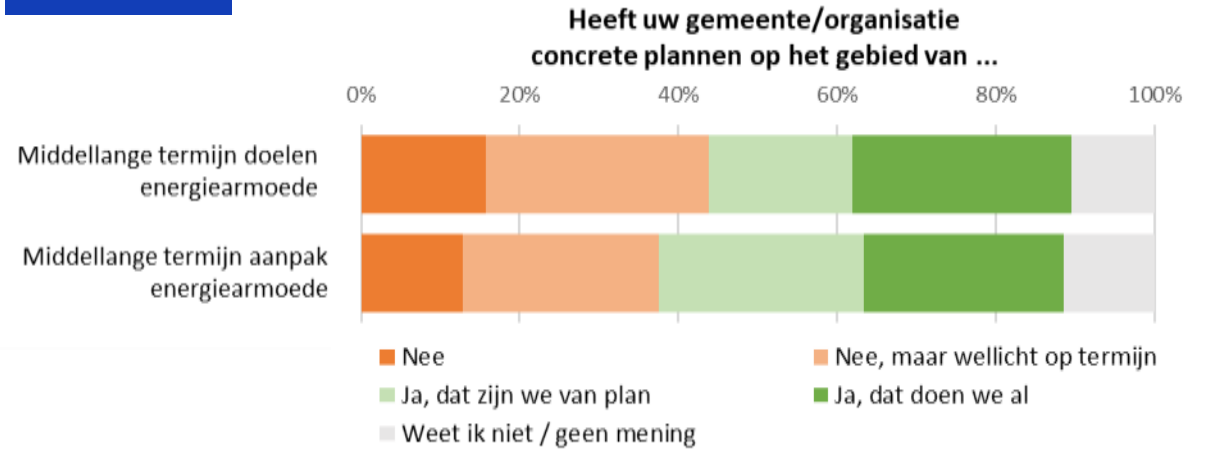
Nov 2023

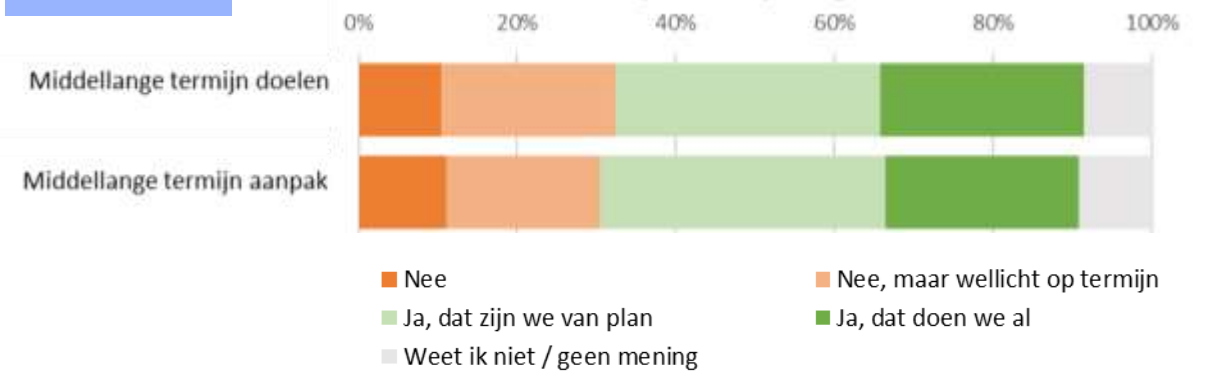
Concrete plannen

- Minder dan de helft van de respondenten heeft (concrete plannen voor) doelen en een aanpak voor de middellange termijn.
- Dit is een duidelijke afname ten opzichte van de vorige editie. Hoewel we dit niet expliciet hebben uitgevraagd, verwachten we dat de volgende factoren hierbij een rol spelen: 1) het aflopen van de SPUK-middelen in 2026, en 2) het uitblijven van een nationale visie en doelstellingen tegen energiearmoede.
- De grote gemeenten (n=32) hebben aanzienlijk vaker (concrete plannen voor) doelen en een aanpak dan gemiddeld, bij de kleinste gemeenten (n=34) is dit minder vaak het geval.

Nov 2023

Mei 2023

Aanwending SPUK-middelen (1)

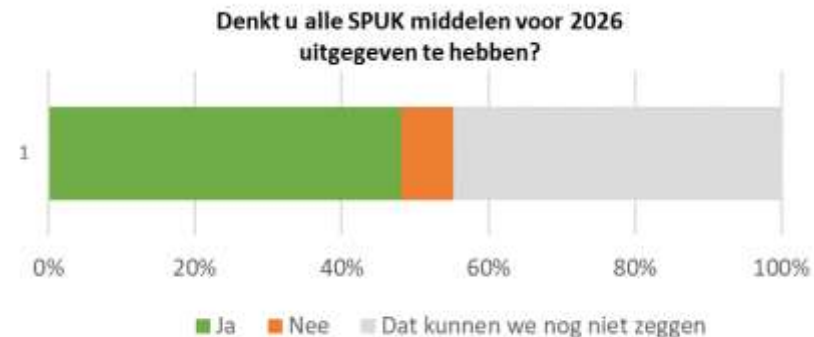
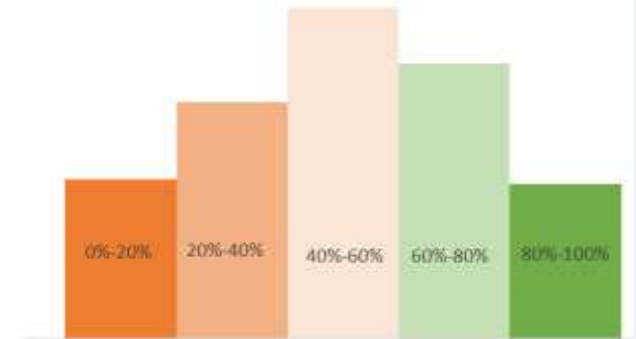
Deze vraag gaat over de aanwending van de drie tranches aan SPUK-middelen voor energiearmoede. Het totaal bedrag is **€ 500 miljoen en de middelen** moeten vóór 2026 zijn uitgegeven.

- Een derde van de respondenten (72 oftewel 34%) geeft aan dat hun gemeente nog nog geen besluit heeft genomen over 40% van hun middelen.
- Een derde van de respondenten (78 oftewel 37%) geeft aan dat hun gemeente minimaal 60% van hun middelen al wel heeft besteed of gecommiteerd.
- Van de respondenten die nog niet kunnen zeggen of hun gemeenten alle SPUK-middelen voor 2026 uit kunnen geven (94 oftewel 45%), heeft het overgrote deel minder dan 60% gealloceerd.
- Het is op basis hiervan maar zeer de vraag of alle gemeenten hun SPUK-middelen voor energiearmoede vóór 2026 kunnen besteden.

Mei 2024

6c. Welk deel van de drie tranches SPUK middelen voor de aanpak van energiearmoede is in uw gemeente al besteed of gecommiteerd?

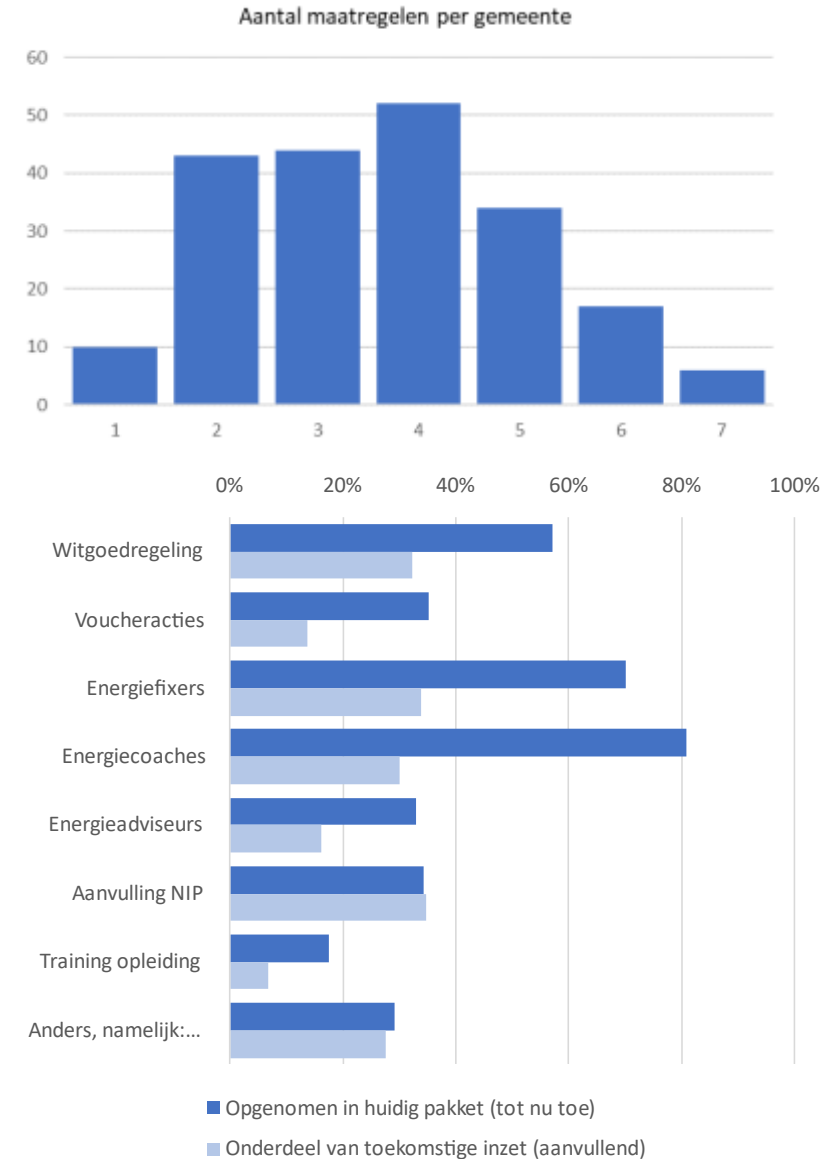
0%-20%	29	14%
20%-40%	43	20%
40%-60%	60	29%
60%-80%	50	24%
80%-100%	28	13%
	210	100%

Aanwending SPUK-middelen (2)

- De meeste gemeenten geven hun SPUK-middelen aan 2-5 verschillende beleidsinstrumenten, omdat deze elkaar versterken. Dit wordt door respondenten bevestigd in de antwoorden op de open vragen.
- Witgoedregelingen, energiecoaches, en -fixers zijn populair – elk van deze maatregelen worden in meer dan de helft van de gemeenten ingezet.
- Een deel van de respondenten geeft aan dat ze SPUK-middelen gebruiken voor specifieke isolatie- of opwekkingssubsidie (onder ‘anders, namelijk...’).

Mei 2024

Gemeenten aan het woord: twee open vragen

1. Zijn **energiearmoede en kwetsbaarheid** in uw gemeente in de afgelopen twee jaar verminderd? Gaat de identificatie van de doelgroep beter? Is de doelgroep beter bereikbaar? Waarom wel of niet?
2. In hoeverre is het wenselijk om de ondersteuning van **kleinere energiebesparende maatregelen** in stand te houden? Kan de focus van de rijksondersteuning beter volledig liggen op isolatie (NIP)? Waarom wel of niet?

We vroegen deelnemers om de enquête naar hun persoonlijke mening en oordeel, en vanuit hun eigen professionele expertise in te vullen, en niet naar de standpunten van hun gemeenten.

Zijn energiearmoede en kwetsbaarheid in uw gemeente verminderd?

- Sinds 2021 biedt de Rijksoverheid ondersteuning aan energiearme en kwetsbare huishoudens. Zo hebben gemeenten in totaal € 500 miljoen aan SPUK-middelen ontvangen voor kleine maatregelen die de energierekening omlaag brengen, via energiefixers bijvoorbeeld. Daarnaast is een aantal aanvullende tijdelijke maatregelen getroffen (zie de [Appendix](#)) zoals een energieplafond en energietoeslag.
- Het doel van de rijksondersteuning was zo snel mogelijk effect te sorteren, maar het is niet opgezet als een structurele post: de SPUK-middelen voor energiearmoede moeten vóór 2026 zijn uitgegeven en zowel het energieplafond als de energietoeslag zijn met ingang van 2024 stopgezet.
- Gemeenten kunnen zelf invulling geven aan hun energiearmoedebeleid. Zij moeten de uitgaven weliswaar verantwoorden, maar de impact wordt niet gemonitord. Uit voorgaande edities blijkt dat gemeenten veel voortgang boeken, maar dat het vormgeven en uitvoeren van beleid soms ook moeizaam gaat.
- Tegen die achtergrond hebben wij de respondenten gevraagd:
[Zijn energiearmoede en kwetsbaarheid in uw gemeente in de afgelopen twee jaar verminderd? Gaat de identificatie van de doelgroep beter? Is de doelgroep beter bereikbaar? Waarom wel of niet?](#)
- **De volgende drie pagina's geven een overzicht van de antwoorden, geïllustreerd met quotes.**

Energiearmoede en kwetsbaarheid

- Een groot deel van de respondenten geeft expliciet aan dat maatregelen die door SPUK-middelen gefinancierd zijn een positief effect hebben en de kwetsbaarheid van huishoudens (iets) verminderen.
- Toch variëren de antwoorden op deze vraag. We verwachten dat dit te maken heeft met de verschillen in (de effectiviteit van) de aanpak, de opbouw van de populatie in gemeenten, en de woningvoorraad.
- Vrijwel alle respondenten baseren zich in hun uitspraken op schattingen: de impact wordt niet gemonitord, directe feedback vanuit de doelgroep is minimaal, en het effect van beleid is soms lastig te onderscheiden van externe factoren zoals lagere energieprijzen en hogere inflatie.
- Een deel van de respondenten vindt dat maatregelen die door SPUK-middelen gefinancierd zijn onvoldoende verschil maken bij huishoudens die te maken hebben met meervoudige problemen, en dat voor echte weerbaarheid een goed geïsoleerde woning vereist is.

“Bijna alle inwoners die zijn aangeschreven hebben gebruikt gemaakt van deze regeling. Dus wat dat betreft is het gevoel goed, maar de vraag blijft wat deze actie nu daadwerkelijk gedaan heeft voor de energierekening.”

“De onderliggende kwetsbaarheid is nauwelijks verminderd.”

“De reacties zijn overwegend positief en de besparingen lopen flink op. We merken dat er echt een momentum is ontstaan onder bewoners om hieraan mee te doen.”

“Energiearmoede is goed aangepakt in onze gemeente, maar het onderwerp heeft structurele aandacht nodig....wordt nu voorbereid op een ravijnjaar (2026) en dan wordt dit thema meteen weer naar achteren geschoven.”

“Lastig om een structureel goede aanpak op te zetten met tijdelijke middelen...elke keer een plakje van de worst is niet handig.”

“We hebben met twee acties al een groot aantal mensen weten te bereiken en krijgen hierop mooie reacties terug; dat mensen het prettig vinden en waarderen dat ze geholpen worden en naar hen wordt geluisterd.”

“We hebben zo ongeveer alles aan kleine maatregelen toegepast, wat kon. Bewoners hebben hiermee direct energie bespaard.”

“De kwetsbaarheid is verminderd. De SPUK-middelen hebben daar nadrukkelijk bij geholpen.”

Identificatie van de doelgroep

- De tendens is dat identificatie steeds beter gaat, maar het blijft nog steeds lastig om specifieke huishoudens te identificeren. Identificatie op basis van bestaande data is vrijwel onmogelijk zonder de regels van de privacywetgeving (AVG) te overtreden.
- Men maakt daarom een inschatting van de groep huishoudens op basis van relevante kenmerken (sociaal, economisch, huiskwaliteit, TNO/CBS-onderzoek), input vanuit het sociaal domein, gegevens over de ontvangen energietoeslag, en woningcorporaties. Dit vergt veel capaciteit van de medewerkers.
- Op basis van deze inschatting kan de doelgroep actief benaderd worden. De groep met een inkomen net boven 130% van het sociaal minimum die wel met energiearmoede te maken krijgt, is echter niet eenvoudig in beeld te brengen. Hier zijn gemeenten aangewezen op eigen aanmelding vanuit de huishoudens.
- Volgens veel respondenten weten hun gemeenten niet hoe volledig de groep huishoudens is die ze als energiearm of kwetsbaar bestempelen.

“De AVG is een sterke belemmering om de doelgroep direct te benaderen. Blijft daardoor een worsteling om de doelgroep goed te benaderen.”

“De doelgroep weten we te vinden via energietoeslag, buurtwerk en collectieve zorgverzekeringen. Ik ben benieuwd welke andere manieren er in het land hiervoor gebruikt worden.”

“Een grote groep die net buiten de boot lijkt te vallen is minder zichtbaar.”

“Het identificeren van de doelgroep gaat steeds beter, al is het soms wel onduidelijk o.b.v. AVG-wetgeving wat wel en niet mag.”

“Het identificeren van de doelgroep gaat steeds beter. Door verschillende informatiebronnen (data) te koppelen en ruimte te geven aan mensen om zich zelf aan te melden middels criteria, krijg je een goed beeld van de doelgroep.”

“Kwetsbaarheid was moeilijk in beeld te brengen, dit is wel beter geworden.”

“Particuliere huur is wel een aandachtsgebied waar we geen inzicht in krijgen.”

“Vaststellen van de doelgroep is qua capaciteit onmogelijk voor een kleine gemeente.”

Bereikbaarheid van de doelgroep

- Ondanks dat de doelgroep beter in beeld is, blijft het vergroten van de bereikbaarheid lastig en arbeidsintensief. Twee groepen zijn vooral lastig te bereiken:
 1. Een ‘onzichtbare’ groep met wie communicatie lastig is: deze huishoudens ervaren een taalbarrière, volgen de gangbare media niet, en reageren niet op rechtstreekse brieven. Om hen te bereiken is een intensieve samenwerking met maatschappelijke partners nodig: het persoonlijke gesprek werkt, maar vergt veel capaciteit.
 2. Een groep kwetsbare huishoudens met een inkomen net boven 130% van het sociaal minimum. Deze huishoudens kunnen alleen bereikt worden nadat ze zich aanmelden.
- Overtuigen gaat soms moeizaam. Huishoudens zijn terughoudend **ten aanzien van de ondersteuning door argwaan voor ‘gratis hulp’, maar ook uit afkeer van ‘gedoe’, vrees voor extra administratie of verplichtingen**, en door schaamte. Vertrouwde contacten – de sociale kring, lokale netwerken, en maatschappelijke organisaties – zijn doorgaans beter in staat tot het overtuigen van huishoudens dan de gemeente of Rijksoverheid.
- Witgoedregelingen zijn succesvol, en hebben de bereikbaarheid verbeterd: ze leveren tastbaar resultaat op voor inwoners en vormen een ingang voor advies of coaching.

“De doelgroep is wel iets beter bereikbaar en in beeld. Door consequent contact te zoeken, een duidelijke communicatielijnen en de doelgroep op te zoeken door aan te bellen lukt het steeds beter ze te bereiken. Maar er is nog een lange weg te gaan.”

“Doelgroep blijft lastig bereikbaar. Vooral door schaamte, durven zij geen contact op te nemen. Bij de aangebrachte maatregelen horen wij goede feedback.”

“Een grove schatting is dat we 80% van de doelgroep hebben bereikt. De 20% die we nog niet hebben bereikt is de meest lastige doelgroep.”

“Er is [daarnaast] veel wantrouwen bij de doelgroep: zij geloven niet dat het gratis is. Overheid staat er niet bij iedereen goed/betrouwbaar op (toeslagenaffaire, gaswinning Groningen).”

“Mensen zijn nog steeds voorzichtig [...] een groep is die al heel veel op z'n bord heeft en dus niet vrijwillig meer gedoe op de hals gaat halen.”

“We hebben al een mooie groep huishoudens bereikt.”

“We weten vrij goed waar de doelgroep zit [...] hebben we nu een communicatiemedewerker ingehuurd voor de komende 1,5 jaar om samen met de woningbouwcorporaties en het sociaal wijkteam de communicatie te verbeteren.”

“Wij hebben het in onze communicatie naar de inwoners toe nooit gehad over energiearmoede, altijd over het 'verlagen van de energierekening' [...] heeft geholpen in het verlagen van de drempel voor huishoudens om zich aan te melden bij onze acties.”

Kan de focus van ondersteuning vanuit het Rijk beter volledig naar isolatie?

- Kleine energiebesparingsmaatregelen zijn snel te implementeren, maar de meeste maatregelen zijn eenmalig en hebben een beperkt effect. Isolatie en ingrijpende woningverbetering daarentegen kosten meer tijd en middelen, maar stellen huishoudens in staat om hun energiekosten significant en structureel te verminderen.
- Dergelijke woningverbeteringen zijn ook een noodzakelijk onderdeel van de energietransitie naar een duurzame en fossiel-vrije gebouwde omgeving. De Rijksoverheid heeft als doel om voor 2030 ongeveer 2.5 miljoen woningen te isoleren. Medio 2023 zijn er in Nederland nog 1.4 miljoen woningen met een energielabel E of lager, waarvan 500.000 huurwoningen.
- Tegen die achtergrond hebben wij de respondenten gevraagd:
In hoeverre is het wenselijk om de ondersteuning van kleinere energiebesparende maatregelen in stand te houden? Kan de focus van de rijksondersteuning beter volledig liggen op isolatie (NIP)? Waarom wel of niet?
- **De volgende drie pagina's geven een overzicht van de antwoorden, geïllustreerd met quotes.**

1. TNO (2023) Energiearmoede Nederland 2022 [[link](#)]

Focus op isolatie

- Een aanzienlijk deel van de respondenten geeft aan dat het tijd is om (veel) meer focus te leggen op isolatie en grootschalige woningverbetering. Er worden twee hoofdredenen aangevoerd voor focus op isolatie, al dan niet in combinatie met kleine energiebesparingsmaatregelen:
 1. Isolatie heeft meer effect en kan leiden tot een structurele **verlaging van de energierekening, in plaats van ‘pleisters plakken’** met kleine maatregelen;
 2. Vrijwel iedereen heeft kleine maatregelen al uitgevoerd en er is **geen ‘laaghangende fruit’ meer in de gemeente. De volgende stap is overgaan op isolatie en grootschalige woningverbetering.**
- Respondenten pleiten voor extra ondersteuning bij hun lokale isolatiebeleid rondom de bescherming van diersoorten (SMP), procesondersteuning en ontzorging, en pleiten voor een grootschalige organisatie van de isolatiemarkt en opleiding van experts¹.

“Beter volledig naar isolatie...een veel te groot percentage van het budget gaat op aan allemaal randzaken, zoals inhuur van externen.”

“De focus kan mijns inziens beter bijna volledig op isolatie worden gezet.”

“Focus kan beter naar isolatie. Omdat daar veel meer behoefte ligt en dit [zet] ook echt zoden aan de dijk.”

“Ik zou overgaan naar volledige isolatie, omdat ik merk dat we binnen onze gemeente wel zo'n beetje iedereen hebben geholpen met kleine maatregelen (hopen we dan!).”

“Vervangen van een koelkast is leuk, maar kijkend naar de energierekening is het nu niet echt een hele grote kostenverlaging.”

“[Ook] zou het fijn zijn als het écht een Nationaal Isolatieprogramma was. Ik vind dat het Rijk op dit thema meer moet doen voor de uitvoering, dan alleen een SpUk beschikbaar stellen voor gemeenten.”

“Vraag me wel af of er niet veel strakker gestuurd moet worden op woningbouwcorporaties en verhuurders. Zij kunnen meer verschil maken voor de huurders.”

“Wat mij betreft kan de focus van de Rijksondersteuning beter komen te liggen op isolatie. Daar kun je meer structureel wat bereiken. De kleine energiebesparende maatregelen zijn ondertussen wel doorgevoerd bij de doelgroep en daar valt dus nog maar weinig te behalen.”

1. Zie ook TNO (2022) Koopkrachtcrisis vraagt om bouwvakkers i.p.v. deurwaarders [\[link\]](#)

Blijf kleine maatregelen ondersteunen

- Een (even) aanzienlijk deel van de respondenten geeft aan dat ondersteuning voor kleine maatregelen en coaching nog steeds bijzonder veel effect heeft in hun gemeente. Er worden diverse redenen aangevoerd om de maatregelen dus wel in stand te houden:
 1. Bij bewoners bestaat nog veel behoefte aan kleine ingrepen en coaching. Voor gemeenten biedt het de mogelijkheid iets te doen voor huurders, die voor grote ingrepen afhankelijk zijn van hun woningbouwcorporatie of particuliere huisbaas.
 2. Coaching en praktische ondersteuning bieden een ingang om een beweging op gang te brengen: men kan vertrouwen winnen, bewustzijn bijbrengen, draagvlak voor de energietransitie creëren, en het wooncomfort voor de korte termijn vergroten.
 3. Structurele gedragsverandering is gebaat bij herhaling. Daarom is het goed om jaarlijks acties en campagnes te kunnen organiseren.
- Respondenten pleiten ervoor om ondersteuning van kleine maatregelen en coaching structureel en voorspelbaar te maken, en per gemeente de vrijheid in besteding in stand te houden. Er wordt wel aangegeven dat het bedrag omlaag kan.

“Het is ontzettend belangrijk dat we [aan] kleine maatregelen uit blijven geven. Huurders (particulier en sociaal) zitten vaak tussen wal en schip [...] woningen worden de komende jaren nog niet verduurzaamd, maar zij kunnen zelf niks aan de woning doen.”

“Het is zeker wenselijk om ondersteuning van kleinere maatregelen én energiecoaches en fixteams in stand te houden. Zij zijn de eerste stap en de opstap naar de NIP [...] voor inwoners in de doelgroep is meteen isoleren een te grote stap. Daarnaast wil je ook voor huurders zoveel mogelijk ondersteuning blijven aanbieden, daar zit ook de meeste energiearmoede.”

“Kleine energiebesparende maatregelen zijn zeker nodig. Voor huishouden met een laag inkomen en niet voldoende middelen voor witgoed is zo'n maatregel erg belangrijk.”

“Met kleine energiebesparende maatregelen kun je een periode tot woningverbetering overbruggen en bovendien een grotere doelgroep van de huishoudens in energiearmoede bereiken.”

“Mijn sterke mening zou [dus] zijn om ondersteuning van energiearmoede te behouden, structureel te maken én hierin de huidige vrijheid te houden om het geld te kunnen besteden waar het nodig is.”

“Isolatie wordt vaak *over*beslist bij een groot deel doelgroep (huurwoningen), met de kleine maatregelen maak je ze deelgenoot van de transitie.”

“Zeer wenselijk, er is nog een heel grote doelgroep die we kunnen helpen.”

Integrale aanpak en continuïteit

- Op de vraag of de ondersteuning van kleinere energiebesparende maatregelen in stand gehouden moet worden, of dat de focus van rijksondersteuning beter volledig naar isolatie (NIP) kan, wordt door veel respondenten gewezen op de voordelen van een integrale aanpak.
- Er is een logische connectie tussen korte- en langetermijn-ondersteuning en op een aantal punten versterken ze elkaar. Door beide type maatregelen te ondersteunen kan het ontstane ecosysteem van lokale betrokkenen optimaal worden benut en, waar nodig, worden uitgebreid.
- Samenwerking tussen beleidsterreinen (sociaal, energie en duurzaamheid, volkshuisvesting) is in de afgelopen jaren toegenomen en dat komt de aanpak van energiearmoede ten goede. Zo kan samenwerking de identificatie en bereikbaarheid van de doelgroep verbeteren.
- Coaches en woningcorporaties kunnen een belangrijke rol spelen in het contact met bewoners in aanloop en tijdens de uitrol van de lokale isolatieaanpak. Een integrale aanpak stelt de gemeente in staat om huishoudens die nog (lang) moeten wachten op isolatie gericht te helpen, bijvoorbeeld met persoonlijk advies.

“We moeten het groter en structureler aanpakken! Isolatie, vervanging gastoestellen, energievoorzieningen.”

“Wij zijn voorstander van beide. Het versterkt elkaar.”

“Als het Rijk helemaal stopt met SPUK voor het sociaal domein doet dit afbreuk aan de samenwerking die is ontstaan tussen fysiek en sociaal domein. Geef ons de tijd, ruimte en middelen om ook met een langere termijn visie te komen.”

“De focus op isolatie is ontzettend belangrijk vanwege de langetermijnvoordelen, maar het abrupt stopzetten van ondersteuning voor kleinere maatregelen zou een negatieve impact kunnen hebben op kwetsbare huishoudens die momenteel profiteren van deze maatregelen.”

“Hier is met stoom en kokend water de regeling opgetuigd gezien er een behoorlijke deadline op zat qua uitgave van de middelen. Deze termijn is tot twee keer toe opgerekt. Persoonlijk had ik liever wat meer tijd genomen om de regeling goed op te tuigen.”

“Ik zou pleiten voor een doorlopende basis van kleine energiebesparende maatregelen, zodat we hierin continuïteit in het aanbod kunnen garanderen voor de komende 10 jaar.”

“Nu maken we op basis van het beschikbare budget telkens een nieuwe aanpak. Wanneer we van tevoren wisten hoe hoog het budget was, hadden we een structurele aanpak kunnen opzetten.”

“Tegenwoordig hebben ook sommige middeninkomens moeite met rondkomen! Dus het zou ook voor hen moeten zijn. Het mooie van energiefixers is dat het een laagdrempelige en veilige manier is om bij mensen achter de voordeur te komen. Wekt minder argwaan.”

Reflectie op de resultaten

1. Vergelijking met eerdere edities
2. Reflectie: vooruitgang, variatie, en visie

Vergelijking met eerdere edities

Enige terughoudendheid bij de vergelijking van de resultaten is geboden. Hoewel veel gemeenten in meerdere edities (nov 2022, mei 2023, en nov 2023) zijn vertegenwoordigd, kunnen we niet aannemen dat antwoorden van dezelfde respondenten komen.

De antwoorden op de meerkeuzevragen die in alle vier de edities **voorkomen, schetsen op vrijwel alle thema's een continu beeld. Er zijn** in de huidige editie ook verschuivingen waar te nemen:

- Een groter deel van de respondenten vindt de rol en verantwoordelijkheden van gemeente en het Rijk helder (respectievelijk twee derde en de helft). Dit is een toename ten opzichte van eerdere edities. De helderheid van de rol en verantwoordelijkheden van provincies en woningcorporaties blijft daar nog steeds (sterk) bij achter.
- Respondenten hebben er (veel) minder vertrouwen in dat een vangnet in stand gehouden kan worden, er worden minder langetermijnplannen gemaakt, en men heeft er minder vertrouwen in dat er voldoende politieke steun en oplossingen komen voor een structurele aanpak van energiearmoede.

In deze editie hebben we voor het eerste uitgevraagd waar gemeenten de drie tranches aan SPUK-middelen voor energiearmoede aan hebben uitgegeven. Het beeld dat hieruit naar voren komt is divers:

- Een deel van de gemeenten is ver gevorderd met de allocatie van middelen, terwijl een ander deel moeite lijkt te hebben met het **'wegzetten' van de beschikbare middelen. Een derde van de** gemeenten heeft nog geen besluit genomen over 40% van hun middelen.
- De meeste gemeenten bieden een pakket van 2-5 maatregelen aan, waarbij witgoedregelingen, energiecoaches, en energiefixers het meest populair zijn. Diverse gemeenten gebruiken een deel van hun SPUK-middelen voor specifieke isolatie- en opwekkingssubsidies.

Reflectie: vooruitgang, variatie, en visie (1)

Deze editie van de halfjaarlijkse monitoring van de implementatie van energiearmoede-beleid is samen te vatten in drie woorden: *vooruitgang, variatie, en (de noodzaak van) visie*. Hieronder volgt er een reflectie per onderwerp, en suggesties om de implementatie van energiearmoede-beleid te verbeteren:

1. Vooruitgang

Respondenten geven aan dat de inzet van SPUK-middelen gemeenten in staat stelt om energiearmoede terug te dringen. Er is dus *vooruitgang*, maar alleen *tot een bepaalde hoogte*.

Uit de kwalitatieve monitor uit 2024 volgt ook dat energiearme huishoudens zelf meer behoefte hebben aan grotere ingrepen, omdat de kleinere ingrepen maar tot een bepaalde hoogte effect hebben. Verder zien de respondenten meer bewustzijn rondom energiebesparing en een groter draagvlak voor de energietransitie. Uit de kwalitatieve monitor volgt ook dit draagvlak onder huishoudens, alleen vinden zij de energietransitie nu nog financieel ontoegankelijk. Gemeenten hebben elk een eigen pakket aan beleidsinstrumenten ingericht, en ruimte gegeven voor lokale samenwerkingen tussen partijen, middelen, en afspraken.

De rolduidelijkheid van het Rijk en gemeenten zijn gegroeid – hier is de steeds nauwere samenwerking met het sociaal domein van belang.

Gemeenten hebben de doelgroep steeds beter in beeld en deze is ook beter bereikbaar, ondanks de beperkingen om ze in beeld te krijgen en bereiken als gevolg van de privacywetgeving (AVG). Twee groepen blijven lastig om te **bereiken, namelijk: de groep ‘onzichtbare’ huishoudens en een kwetsbare groep** net boven 130% van het minimum.

Er is behoefte aan monitoring van de beleidsimpact. Zolang het onduidelijk is hoeveel impact de (combinaties van) maatregelen hebben, is het lastig voor gemeenten om van elkaar te leren en goede voorbeelden te repliceren en op te schalen, en te bepalen in hoeverre de doelgroep adequaat is geholpen.

2. Variatie

Uit de monitor laat verder *variatie* in de respons zien. Uit de enquête blijkt dat sommige respondenten neigen naar een (volledige) focus op isolatie en grootschalige woningverbetering. Tegelijkertijd dringen andere respondenten aan op het in stand houden van de ondersteuning van kleine ingrepen en coaches, al dan niet als onderdeel van een geïntegreerde aanpak in combinatie met isolatie.

Reflectie: vooruitgang, variatie, en visie (2)

Een integrale aanpak waarbij het aanbod van kleine maatregelen blijft, is volgens respondenten ook van belang voor het in stand houden van de ontstane lokale ecosystemen van publieke en private actoren. Deze ecosystemen zijn ook waardevol bij het uitrollen van de lokale isolatieaanpak.

Gemeenten verschillen in de ondersteuning die ze aanbieden, in het deel van de SPUK-middelen dat ze al hebben besteed of gecommiteerd, en hun behoeften aan korte- en langetermijn-ondersteuning. Het valt daarbij op dat de verschillen niet zonder meer samenhangen met de grootte van de gemeente.

Er is behoefte aan voortzetting van gemeentelijk energiearmoedebeleid, óók na 2025. Continuering van een lokale aanpak van energiearmoede is belangrijk, maar niet elke gemeente heeft hetzelfde nodig. Toekomstige ondersteuning zou ruimte moeten bieden voor isolatie *en/of* kleine maatregelen en coaching. De omvang van de beschikbare middelen is hierbij minder belangrijk dan het structurele karakter, de voorspelbaarheid, en de vrijheid om het op een lokaal passende manier te besteden.

3. (de noodzaak van) Visie

Ten slotte blijkt uit deze monitor dat respondenten zich zorgen maken over de weerbaarheid van huishoudens, ondanks de huidige lagere energieprijzen, en dat gemeenten minder (middel)langetermijnplannen voor energiearmoede maken.

Dit beeld wordt versterkt in de antwoorden op de open vragen: door het wegvallen van de energietoeslag en het prijsplafond, en de einddatum van de huidige SPUK-middelen (vóór 2026) zijn er zorgen over de continuïteit van ondersteuning. Het wegblijven van een landelijke *visie* is nadelig voor het effectief opzetten en uitvoeren van lokaal energiearmoedebeleid.

Er is dus behoefte aan een landelijke visie op energiearmoede, waarin staat wat van gemeenten verwacht wordt, en welke middelen er zijn voor *de (midden)lange termijn*. Een landelijke visie moet ook duidelijkheid scheppen rondom langetermijnbeleid op energiearmoede, en een basis bieden voor het inrichten en opschalen van ondersteunende regie.

In de volgende editie ...

Uit onze monitor blijkt de manier waarop gemeenten en woningcorporaties de isolatieopgave (niet) samen aanpakken nogal verschilt. Woningcorporaties spelen een grote rol bij de woningisolatie van energiearme huishoudens, maar gemeenten hebben hier niet altijd direct zicht of invloed op¹. Er worden wel isolatieplannen gemaakt door gemeenten, maar samenwerking met woningcorporaties lijkt hierbij eerder uitzondering dan regel.

Voor een derde van de respondenten is het nog steeds niet helder wat de rol en verantwoordelijkheden van de woningcorporaties zijn, en twee derde ziet op de korte termijn ruimte voor betere samenwerking. Voor de volgende editie van de halfjaarlijkse monitor, in november 2024, zullen we dus nadrukkelijk doorvragen naar de samenwerking tussen gemeenten en woningcorporaties op het gebied van energiearmoede.

¹ In de Nov 2023 editie van de monitor bleek dat slechts een derde van de gemeenten voldoende zicht heeft op de volgorde waarin renovatie zal plaatsvinden.

Colofon

Publicatie: TNO M10959

Datum: Mei 2024

Project: Landelijk Onderzoeksprogramma Energiearmoede (060.52803)

Dit onderzoek maakt deel uit van het meerjarig Landelijk Onderzoeksprogramma Energiearmoede dat wordt uitgevoerd door TNO in samenwerking met de ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW), en Economische Zaken en Klimaat (EZK), de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland, Flevoland, Noord-Brabant, RVO, VNG en het CBS.

Auteurs: Xander van Tilburg, Thomas Schuurman-Hess, en Koen Straver.

Reviewers: Batoul Mesdaghi en Marijn Rijken

Contact: xander.vantilburg@tno.nl

Afbeeldingen:

- [Aanbrengen isolatie in woning \(Lex20\)](#)
- [Monumentale woning Rotterdam \(AcroniusZ\)](#)
- [Arbeiderswoningen \(M. Polinder\)](#)
- [Complex van de woningbouwvereniging De Dageraad \(Janericloebe\)](#)
- [Daken wijk uit 60-er jaren \(K. v.d. Veen\)](#)

Onderzoeksmethode

- In april 2024 hebben we beleidsmedewerkers uit alle Nederlandse gemeenten gevraagd een enquête in te vullen over energiearmoede. Hiervoor hebben we onze contactenlijst uit de eerste drie edities van de enquête (november 2022, mei 2023, en november 2023) gebruikt, aangevuld met onze contacten uit eerdere samenwerkingen met gemeenten en provincies op dit thema.
- In maart 2024 hebben we gemeenten waarvan we geen contactgegevens hadden aangeschreven met het verzoek om ons in contact te brengen met de juiste beleidsmedewerkers binnen de gemeentelijke organisatie. Zo hebben we circa 500 mensen benaderd. 210 beleidsmedewerkers hebben de enquête ingevuld.
- De online enquête bestond uit vijf blokken met meerkeuzevragen en een tweetal open vragen, allemaal over de aanpak van energiearmoede. We vroegen respondenten naar hun persoonlijke mening en oordeel, vanuit hun professionele expertise. De resultaten geven dus niet de officiële standpunten van de gemeenten weer, maar geven een goed beeld van wat er speelt en waar beleidsmedewerkers zich (geen) zorgen over maken. De resultaten zijn geanonimiseerd en niet te herleiden naar individuele respondenten.
- Om tot de resultaten van de meerkeuzevragen te komen hebben we de antwoorden van alle respondenten geteld. Alle antwoorden zijn even zwaar meegeteld, ongeacht de grootte van de gemeente of het aantal respondenten per gemeente (in 29 gemeenten hebben twee respondenten de vragenlijst ingevuld en in drie gevallen hebben drie deelnemers uit dezelfde gemeente de vragenlijst ingevuld).
- **Antwoorden op de open vragen beslaan ruim 50 pagina's (500 woorden per pagina) en zijn hier samengevat weergegeven.**

Onderzoeksdata

Mei 2024

- 210 respondenten uit 174 gemeenten en de volgende dossiers:
 - Energie- en duurzaamheid (89), sociaal domein (34), **volkshuisvesting (1), meerdere thema's (86)**.
 - 32 respondenten uit de 22 grotere gemeenten (G44).
 - 56 respondenten uit de 100 kleinste gemeenten (minste bewoners).

76% (133 van 174) van de gemeenten in de editie van mei 2024 waren in eerdere edities ook vertegenwoordigd. Voor 24% (41 van 174) was de deelname voor het eerst. 59% (79 van 135) van de gemeenten in de editie van november 2023, heeft de enquête in mei 2024 ook ingevuld.

	1	2	3	4
Editie	nov-22	mei-23	nov-23	mei-24
Respondenten				
Aantal respondenten	201	133	165	210
Aantal gemeenten	149	105	135	174
	44%	31%	39%	51%
Naar grootte				
Groot (G44)	28	19	35	32
Midden	138	77	89	122
Kleinste 100	35	37	41	56
Naar aandachtsgebied				
Energie	97	59	71	89
Sociaal	40	29	21	34
Huisvesting	4	1	2	1
Meerdere	79	44	71	86

Selectie steunmaatregelen gerelateerd aan energiearmoede - Rijksoverheid

2021

- SPUK: **€ 150 miljoen voor gemeenten om energiearme huishoudens te helpen.**

2022

- Verlaging energiebelasting op elektriciteit voor huishoudens en bedrijven.
- Teruggave energiebelasting verhoogd van **€ 560 naar € 785.**
- SPUK: additionele **€150 miljoen voor gemeenten om energiearme huishoudens te ondersteunen.**
- Verhoging energietoeslag voor uitkeringsgerechtigden en mensen die 120% van het sociaal minimum verdienen, van **€200 naar €800 en** vervolgens naar **€1300. Deze verhoogde toeslag wordt in 2023 opnieuw uitgekeerd.** Gemeenten kunnen al in 2022 **€500 van de energietoeslag** voor 2023 uitkeren.
- Energiebelasting verlaagd van 21% naar 9% (aardgas, elektriciteit en stadsverwarming).
- Verhoging minimumloon en daaraan gekoppelde uitkeringen met 10%.
- Prijsplafond: huishoudens met een gemiddeld verbruik betalen de gemiddelde energieprijzen van januari 2022 (40 cent/KWh en **€ 1.45 m³ gas**). Het plafond gaat in vanaf januari 2023. De kosten gelden bij een verbruik van 2900 kWh en 1200 m³ gas.
- Tegemoetkoming van **€ 190 voor alle huishoudens met een stroomaansluiting** in november en december 2022.
- Huishoudens met een verzamelinkomen tot **€ 45.014 per jaar** hoeven vanaf 1 november geen rente te betalen op een lening bij het Nationaal Warmtefonds om hun koophuis te verduurzamen.

2023

- SPUK: additionele **€ 200 miljoen** voor het tegengaan van energiearmoede door de inzet van o.a. fix-brigades.
- SPUK: **€ 306 miljoen voor de lokale aanpak isolatie van ruim 200.000 woningen.**
- **Rijksbijdrage aan het private initiatief “Tijdelijk Noodfonds Energie”.**
- Sinds 25 april 2023 kunnen huishoudens met blokverwarming compensatie voor hun energierekening aanvragen. De hoogte van de compensatie hangt ervan af of mensen een gedeelde aansluiting hebben voor alleen warmte of elektriciteit, of voor beide.
- Dit betreft een reservering voor een bijdrage van het Rijk aan het Tijdelijk Noodfonds Energie in 2024. Het Noodfonds streeft ernaar om per januari 2024 weer te starten.
- DUO keert begin 2024 een eenmalige tegemoetkoming uit aan studenten voor de energiekosten.
- Om de koopkracht te bevorderen en de armoede te bestrijden zijn middelen gereserveerd voor een energietoelage in 2024.
- SPUK Kansrijke Wijk: ter ondersteuning van de 20 gebieden uit het NPLV, die kampen met gestapelde problemen op het gebied van wonen, onderwijs, armoede, veiligheid en gezondheid. Deze uitkering kan onder meer gebruikt worden voor het opleiden van werkzoekenden tot energiefixers.

2024 (Stand mei)

- Het Tijdelijk Noodfonds Energie heeft opengestaan van 22 januari, tot 20 maart 2024.

Selectie recente kamerbrieven (1)

- 20221107 Beantwoording vragen over tijdelijk prijsplafond; EZK [\[link\]](#) **“De vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat heeft naar aanleiding van beide stukken circa 200 vragen ingediend...Door uw Kamer is daarbij verzocht om beide sets aan vragen tegelijkertijd te beantwoorden.”**
- 20221107 Ondersteuning doe-het-zelfmaatregelen; BZK [\[link\]](#) **“De snelste en beste manier om deze ondersteuning vorm te geven is in mijn ogen via de lokale aanpak van het Nationaal isolatieprogramma van gemeenten...Ik ben daarom voornemens om in de vormgeving van de ondersteuning van doe-het-zelvers extra aandacht te besteden aan de bovengenoemde aspecten: effectiviteit, gezondheid en rechtmatigheid.”**
- 20221121 Vaste energiecontracten in de consumentenmarkt; EZK [\[link\]](#) **“Ik wil borgen dat iedereen weer een bewuste keuze kan maken tussen een energiecontract met een variabele prijs en een energiecontract met een vast tarief, dat meer zekerheid biedt...Daarnaast wil ik via de wet regelen dat er meer vaste energiecontracten aangeboden gaan worden door energieleveranciers.”**
- 20221128 Tijdelijk Noodfonds Energie; SZW [\[link\]](#) **“Ik ben voornemens, onder voorwaarden, het door energieleveranciers en maatschappelijke organisaties geïnitieerde private, maar van hen onafhankelijke opgericht Tijdelijke Noodfonds Energie, eenmalig en tot uiterlijk 1 april 2023, te ondersteunen...Het pakket aan maatregelen zal veel huishoudens deze winter zekerheid bieden. Het aantal huishoudens dat in de knel dreigt te komen, zal hierdoor naar verwachting beperkt kunnen worden. Ondanks deze maatregelen zullen er echter huishoudens zijn die niet in staat zijn de (volledige) energienota te betalen.”**
- 20221222 Gezamenlijke afspraken van verhuurders, gemeenten en het Rijk over maatwerk bij het voorkomen van huisuitzettingen tijdens de energie- en inflatiecrisis; BZK [\[link\]](#) **“Met deze afspraken hebben de partijen de intentie uitgesproken om huisuitzettingen door betaalachterstanden als gevolg van de energiecrisis en hoge inflatie, zoveel mogelijk te voorkomen.”**
- 20221223 Versnelling verduurzaming gebouwen in beheer van Verenigingen van Eigenaars (VvE's); BZK [\[link\]](#) **“Gezien het grote aandeel VvE's in de gebouwde omgeving is het nodig om tot een versnellingsaanpak voor VvE's te komen die inzet op een integrale aanpak van de verduurzaming van het VvE-gebouw.”**
- 20230127 Aanbieding monitor energiearmoede in Nederland; EZK/SZW [\[link\]](#) **“Hierbij bieden wij u... de eerste Monitor Energiearmoede in Nederland aan.”**
- 20230207 Lancering tijdelijk noodfonds energie; SZW [\[link\]](#) **“Het Tijdelijk Noodfonds Energie is het private initiatief van energieleveranciers en maatschappelijke organisaties en heeft als doel het financieel ondersteunen van deze huishoudens in Europees Nederland.”**

Selectie recente kamerbrieven (2)

- 20230214 Cijfers TNO-**rapport ‘Energiearmoede in Nederland 2022**; SZW [\[link\]](#) **“Het Noodfonds Energie heeft tot doel te voorkomen dat problematische schulden ontstaan...Het Tijdelijk Noodfonds Energie heb ik gevraagd of het mogelijk is binnenkort met een eerste inzicht te komen over de uitputting van het fonds, ook met het oog op de eventuele werving van meer private middelen.”**
- 20230222 Verkenning instrumenten voor gerichte compensatie huishoudens kwetsbaar voor hoge energieprijzen na 2023; meerdere ministeries [\[link\]](#) **“In deze brief is aangegeven welke maatregelen het kabinet verkent om huishoudens die kwetsbaar zijn voor de gevolgen van hoge energieprijzen de komende jaren gericht te ondersteunen tijdens de afbouw van de generieke maatregelen.”**
- 20230317 Versnelling aanpak energiearmoede gebouwde omgeving; BZK [\[link\]](#) **“Vooruitlopend op de voorjaarsbesluitvorming stelt het kabinet 300 miljoen euro beschikbaar in 2023 voor de lokale isolatie aanpak van gemeenten in de kwetsbare koop en voor de opschaling van energiefixers en energiefixteams...Ik ga daarbij in op • Energiearmoede gebouwde omgeving • Nationaal Warmtefonds • Gebouwgebonden financiering • Nationaal isolatieprogramma: lokale aanpak • Isolatiecoalitie • Verbeterjehuis.nl • De evaluatie van het Programma Aardgasvrije Wijken (PAW) • De start van het Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie (NPLW) • Energieloketten • Versnellingsagenda Verenigingen van Eigenaars.”**
- 20230428 Uitkomsten verkenning instrumenten voor gerichte compensatie huishoudens kwetsbaar voor hoge energieprijzen na 2023; meerdere ministeries [\[link\]](#) **“...dat het niet mogelijk is om een energietoeslag [via de reguliere toeslagensystematiek] in te voeren per 2024. Op zijn vroegst is een nieuwe toeslag in te richten voor 2025, waarbij geen koppeling gelegd kan worden aan energieverbruik of het energielabel van de woning omdat deze gegevens nog niet structureel en uniform worden bijgehouden...Wel blijft het mogelijk om huishoudens tegemoet te komen via verhogingen van de zorg- en huurtoeslag...VNG heeft echter namens gemeenten aangegeven de energietoeslag in 2024 niet te willen of kunnen uitvoeren...Varianten van gerichte prijsplafonds, zoals via een koppeling aan inkomensgegevens, zijn niet uitvoerbaar per januari 2024 omdat het realiseren van nieuwe juridische kaders en het koppelen van de data zeer complex en privacygevoelig is...Indien de extreme situatie van hoge en volatiele energieprijzen zich opnieuw voordoet en het aanbod van vaste competitieve contracten verdwijnt, zijn generieke varianten op het huidige prijsplafond, bijvoorbeeld met lagere verbruiksgrenzen en/of hoger maximumtarief, een optie voor 2024.”**

Selectie recente kamerbrieven (3)

- 20230531 Antwoord op vragen van het lid Kröger over de Voorjaarsbesluitvorming Klimaat; EZK [\[link\]](#) “Vraag 9: Hoeveel extra huizen schat u in te verduurzamen met de extra middelen voor het Nationaal Isolatieprogramma (maatregel G5) en de maatregel Collectieve aanpak kwetsbare wijken versterken (G7)? Antwoord 9: In het Coalitieakkoord is reeds uitgegaan van een budget van **€ 3.350** mln voor het Nationaal Isolatieprogramma (NIP), bovenop de **€ 514** mln die het vorige kabinet reeds had toegekend en de **€ 300 miljoen die dit kabinet bij Prinsjesdag extra vrij heeft gemaakt voor kwetsbare huishoudens...De middelen zullen worden besteed in kwetsbare wijken en dorpen aan extra subsidie en ondersteuning per woning. De meest kwetsbare huishoudens worden al geholpen via diverse sporen zoals de lokale aanpak van het NIP.”**
- 20230602 Kabinetsappreciatie WRR-rapport Rechtvaardigheid in klimaatbeleid; EZK/I&W [\[link\]](#) “**De WRR doet drie aanbevelingen aan het kabinet: 1. Verbreed het debat en behandel het klimaatbeleid als een verdelingsvraagstuk. (...). 2. Veranker de aandacht voor rechtvaardigheid in het beleidsproces door de verdelingsbeginselen stelselmatig en vroegtijdig expliciet te maken. 3. Zorg voor institutionele borging en toetsing van de aandacht voor een rechtvaardige verdeling van klimaatkosten. Het kabinet omarmt deze aanbevelingen. Ten eerste omdat dit kabinet een rechtvaardige transitie nastreeft. Ten tweede omdat, zoals de WRR aangeeft, maatschappelijk draagvlak voor ambitieus en effectief klimaatbeleid cruciaal is voor het slagen van de transitie.**”
- 20230906 Structureel opschalen (ver)bouwcapaciteit; meerdere ministeries [\[link\]](#) “**Uiteindelijk moet...in 2026 25.000 woningen p/j in grootschalige renovatieprogramma’s naar minimaal de standaard voor woningisolatie worden gebracht. In 2030 moet dit aantal zijn gegroeid naar 75.000 woningen per jaar. Als eerste stap zal BZK samen met verbouwstromen in de tweede helft van dit jaar een aantal regionale renovatiedeals met corporaties, bouwers en gemeenten afsluiten. De focus zal daarbij liggen op regio’s met relatief grote energiearmoede en op het aardbevingsgebied.**”
- 20230616 Voorjaarsbesluitvorming klimaat, gebouwde omgeving en voortgangsrapportage PVGO; BZK [\[link\]](#) “**Het ingestelde prijsplafond en de ingezette middelen tegen energiearmoede hebben [de] gevolgen enigszins verlicht, met energiefixers worden er stappen gezet om huishoudens op korte termijn weerbaarder te maken tegen hoge energieprijzen, maar de beste manier om huishoudens te beschermen tegen sterk wisselende energieprijzen is het structureel beperken van het energieverbruik door bewust om te gaan met energie en door de woningen te verduurzamen.**”

Selectie recente kamerbrieven (4)

- 20230623 Concept-update Integraal Nationaal Energie- en Klimaatplan; EZK [\[link\]](#) **“Hierbij ontvangt u de concept-update van het Integraal Nationaal Energie- en Klimaatplan (INEK).”**
- 20230627 Antwoord op vragen van de leden Inge van Dijk en Bontenbal over het bericht 'Eigen Huis: subsidieaanvraag voor groen **huis rompslomp**'; BZK [\[link\]](#) **“Het tempo van verduurzaming moet verder omhoog om de doelen van het kabinet te halen en het is belangrijk om iedereen in de koopsector te bereiken. Samen met de RVO en andere ministeries wordt gedurende het gehele jaar gewerkt aan het verbeteren van de subsidieregelingen...[Ik wil] organisaties stimuleren die woningeigenaren praktisch helpen bij de aanvraag of zelfs namens hen de aanvraag verrichten. Denk aan energieloketten en isolatiebedrijven die de hele aanvraag voor isolatiesubsidie voor de huiseigenaar regelen en aan gemeenten die huiseigenaren met een laag inkomen ontzorgen in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma. Een vast onderdeel van iedere wijzigingsprocedure is het berekenen van de impact op de administratieve lasten, dat wordt ook voor de ISDE gedaan.”**
- 20230905 VvE-Versnellingsagenda verduurzaming; BZK [\[link\]](#) **“De volgende thema’s staan centraal in de versnellingsagenda: 1. Aanpassing besluitvorming. Aanpassing van bepaalde (besluitvormings)regels voor VvE’s bij verduurzaming; 2. Verbetering financiële ondersteuning. Verbeteringen in de Subsidieregeling. Verduurzaming voor Verenigingen van Eigenaars (SVVE), verbetering van de financiering van het Warmtefonds voor VvE’s en aanvullende subsidiemogelijkheden vanuit Rijk en gemeenten voor VvE’s; 3. Verbetering informatievoorziening en ontzorging. Verbeterde informatievoorziening voor individuele appartementseigenaars en VvE’s en een landelijk dekkend marktaanbod van ontzorging 4. Versnelling grote VvE’s. Grote VvE’s de komende jaren in grotere stappen te laten verduurzamen; 5. Ondersteunen van (vooral kleine) VvE’s die nog geen functionerende VvE-organisatie hebben, met voorrang in kwetsbare wijken.”**
- 20230905 VvE-versnellingsagenda verduurzaming gebouwen in beheer van Verenigingen van Eigenaars; BZK [\[link\]](#) **“Gemeenten kunnen hun NIP-budget voor de lokale aanpak van het nationaal isolatieprogramma (ruim 1 miljard euro) en energiearmoede (568 miljoen) ook inzetten om VvE’s te helpen bij het verduurzamen van het gebouw. Gemeenten worden hierbij ondersteund vanuit het landelijk VvE-verduurzamingloket.”**

Selectie recente kamerbrieven (5)

- 20230918 Antwoord op vragen van de leden Thijssen en Kröger over het artikel 'Vrees voor stijging gasprij: Nederland onderschat de **risico's**; EZK [\[link\]](#) **“De energiemarkt heeft zich lange tijd in een onzekere periode bevonden door de oorlog in Oekraïne. Inmiddels zien we dat de markt ten opzichte van een jaar geleden een stuk rustiger is geworden...Op dit moment zijn de prijzen significant lager dan vorig jaar...Ik zie daarom op dit moment geen reden om in te grijpen in de markt, maar ik houd uiteraard de situatie in de gaten. Hier worden onder andere de cijfers van het CBS en de energiearmoede monitor van TNO voor gebruikt. De eerstvolgende monitor van TNO zal in het eerste kwartaal van 2024 uitkomen.”**
- 20230918 Gemeentenieuws van SZW 2023- speciale editie (over energiearmoede); SZW [\[link\]](#) **“De Minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen vraagt uw aandacht voor het onderstaande, speciale bericht van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW), dat in het teken staat van maatregelen ten aanzien van energiearmoede. Het parlement dient het wetsvoorstel eenmalige energietoeslag 2023 aan te nemen, alvorens de wet in werking treedt. Voor een tijdige uitvoering van de energietoeslag 2023 is het van belang dat gemeenten voorbereidingen kunnen treffen.”**
- 20231003 Wet Energietoeslag 2023 aangenomen; SZW [\[link\]](#) **“De Tweede Kamer heeft vandaag ook de Eerste Kamer ingestemd met het wetsvoorstel Eenmalige Energietoeslag 2023. Gemeenten kunnen daardoor beginnen om – net als in 2022 – huishoudens op of net boven het sociaal minimum te helpen met de hoge energiekosten.”**
- 20231004 Aanpak natuurinclusief isoleren met de handvatten en vervolgstappen; BZK [\[link\]](#) **“Hierbij zend ik u...de aanpak natuurinclusief isoleren met de handvatten en vervolgstappen, mede naar aanleiding van de uitspraak van de Raad van State inzake de na-isolatie van spouwmuren...De biodiversiteit en beschermde diersoorten staan onder druk en de isolatie van slecht geïsoleerde woningen is urgent om de energierekening voor kwetsbare huishoudens betaalbaar te houden en om de afgesproken CO₂-reductiedoelen te halen. De kernboodschap voor huiseigenaren is dat ze de volgende twee stappen moeten nemen bij het isoleren van hun woning. 1. Kies voor een isolatiebedrijf dat natuurvriendelijk isoleert. 2. Check of jouw woning in een gebied staat dat al meegenomen is door de gemeente in een ontheffing op basis van een soortenmanagementplan (SMP) of een pre-SMP.”**
- 20231110 Schriftelijke antwoorden op vragen gesteld tijdens de eerste termijn van de begrotingsbehandeling van Economische Zaken en Klimaat; EZK/BZK [\[link\]](#) **“Energiearmoede dreigt komend jaar erger te worden. Hoe kan het dat er geen extra geld is voor een lagere energierekening? Antwoord: Er geldt tot het einde van 2023 uiteraard nog de bescherming van het prijsplafond en volgt nog dit jaar de uitkering van de energietoeslag 2023 aan kwetsbare huishoudens met een inkomen op of net boven het sociaal minimum. Tot slot is het ook goed om te blijven benadrukken dat het weer mogelijk is om een vast contract af te sluiten met prijzen onder het prijsplafond, voor 1 jaar of langer.”**

Selectie recente kamerbrieven (6)

- 20231010 Reactie kabinet op commissie sociaal minimum; SZW [\[link\]](#) **“Voor kwetsbare huishoudens die daarmee nog steeds moeite hebben** om de hogere energierekening te betalen, heeft het Rijk wederom een bijdrage aan het Tijdelijk Noodfonds Energie 2024 beschikbaar gesteld (60 miljoen). Om de problematiek structureel aan te pakken zet het kabinet in op het energiezuiniger maken van woningen, het helpen van gezinnen bij energiezuinig gedrag. Het Programma Versnelling Gebouwde Omgeving (PVGGO) en het Nationaal Isolatieprogramma (NIP) zijn hierbij **essentieel.**”
- 20230914 Position paper Aedes t.b.v. rondetafelgesprek Verduurzaming van de woningvoorraad en aanpak energiearmoede; [\[link\]](#) **“Corporaties zien dat mooie ambities regelmatig stuk lopen op problemen in de praktijk. Een tekort aan mensen en kennis, lange vergunningenprocedures en tegenstrijdige eisen zijn enkele voorbeelden. De hoge kosten en vertragingen die het volgen van de Wet natuurbescherming met zich meebrengt, laten zien hoe ingewikkeld het kan zijn. Het isoleren van woningen is een grote uitdaging en vraagt veel van corporaties. De andere opgave, namelijk van het aardgas af gaan, is echter nog complexer. Dit kunnen corporaties niet alleen. Hetzelfde geldt voor gemeenten en andere eigenaren. Alleen samen gaat ons dit lukken. Allereerst moeten de kaders helder zijn waarbinnen alle partijen kunnen opereren. Zorg daarom voor het snel behandelen van wetgeving als de WGIW en WCW.”**
- 20230914 Position paper NVDE t.b.v. rondetafelgesprek Verduurzaming van de woningvoorraad en aanpak energiearmoede; [\[link\]](#) **“Honderdduizenden mensen kunnen hun energierekening alleen omlaag krijgen als hun woning ingrijpend wordt verbeterd. Dat kunnen ze zelf niet betalen. Hoewel er verscheidene potjes en regelingen zijn, slagen we er met de huidige aanpak nog niet in woningverbetering snel genoeg aantrekkelijk en bereikbaar te maken voor mensen. De NVDE bepleit een grootschalige aanpak van woningverbetering in buurten en wijken met veel energiearmoede. Gemeenten en bewoners moeten ontzorgd worden.”**
- 20230914 Position paper SVH t.b.v. rondetafelgesprek Verduurzaming van de woningvoorraad en aanpak energiearmoede; [\[link\]](#) **“SVH ziet de volgende onderwerpen als essentieel om energiearmoede aan te pakken en de verduurzaming van de woningvoorraad te realiseren. Zorg voor stabiel en voorspelbaar klimaatbeleid; - Een betaalbare energierekening zorgt voor meer verduurzamingsruimte en minder energiearmoede; - Neem barrières voor verduurzaming weg; - Normerend beleid is geen oplossing om te kunnen versnellen; - Blijf uitvoering verduurzamingsmaatregelen isolatie en zonnepanelen stimuleren; - Voldoende en passende subsidie is cruciaal; - Maak vaart met uitvoering versnellingsagenda VvE's.”**

Selectie recente kamerbrieven (7)

- 20230914 Position paper Woonbond Rondetafelgesprek verduurzaming van de woningvoorraad en aanpak energiearmoede; [\[link\]](#) “[De woonbond draagt twee oplossingen aan] 1. Zorg dat een publiekrechtelijke toezichthouder ook de mogelijkheden heeft om klachten over afgegeven energielabels in ontvangst te nemen, te **onderzoeken én te verbeteren. Daarmee krijgt zo’n toezichthouder gelijk** een meer risicogericht karakter. Immers, klachten zullen sneller voorkomen daar waar het belang van een correct energielabel hoger is. En zeker in de huursector is dat belang groot 2. Kom tot een herijking van het energielabel t.o.v. de NTA 8800. Zorg ervoor dat de labelklasse weer gelijkmatig toegekend wordt aan de woningvoorraad. Dat zal vaak betekenen dat woningen die niet verbeterd worden een stapje achteruitgaan, maar dat doen ze in de klassering ook werkelijk. Het bijkomende voordeel is dat bij herlabeling de kans op een labelsprong zonder woningverbetering naar boven kleiner wordt. Ook de Europese commissie adviseert een herijking, zij het een rigoureuze.”
- 20230914 Position paper VNG Rondetafelgesprek verduurzaming van de woningvoorraad en aanpak energiearmoede; [\[link\]](#) “De bestaanszekerheid van veel inwoners staat onder druk. Steeds meer mensen kunnen niet meer rondkomen. Voor de VNG is het van groot belang dat bestaanszekerheid op de korte en lange termijn geborgd wordt. In ons land moet wonen weer toegankelijk en betaalbaar worden voor iedereen. Onze inwoners moeten de basisvoorzieningen zoals een dak boven je hoofd weer kunnen betalen. Dat vergt een structurele investering. Enerzijds betekent dat voldoende en voorspelbaar inkomen (duurzaam inkomensbeleid vanuit het rijk) en anderzijds het structureel verlagen van de energierekening via het verduurzamen van de **woningvoorraad.**”

Selectie recente kamerbrieven (8)

- 20231016 Gemeentenieuws van SZW 2023- speciale editie; SZW [\[link\]](#) “Energietoeslag 2023 – Wet aangenomen; budgetten per gemeente Op dinsdag 3 oktober 2023 stemde de Eerste Kamer in met het wetsvoorstel waarmee de eenmalige energietoeslag 2023 wordt geregeld. Op 6 oktober 2023 is de wet in het staatsblad gepubliceerd. Gemeenten kunnen vanaf 7 oktober 2023 dan ook daadwerkelijk starten met de **uitvoering van de energietoeslag 2023.**”
- 20231201 Fiche: Aanbeveling energiearmoede; BZ [\[link\]](#) “De toelichting van 8 aanbevelingen voor het aanpakken van energiearmoede door de Europese commissie. Deze zijn samengevat in een fiche, hierop is toelichting gegeven. Deze is ondertekend door de minister van **Buitenlandse Zaken.**”
- 20231206 Tijdelijk Noodfonds Energie 2024; SZW [\[link\]](#) “Energie-Nederland en het kabinet en voelen dan ook gezamenlijk de noodzaak om kwetsbare huishoudens in 2024 opnieuw gericht te steunen bij het betalen van een deel van de energierekening. Daartoe wordt het Noodfonds heropend en de publiek private samenwerking voortgezet. In 2024 is daarvoor in totaal 60 miljoen euro beschikbaar, via een subsidie **aan het Noodfonds.**”
- 20231215 Voortgang Programma Regio's aan de grens; BZK [\[link\]](#) “**Aanvullend hierop hebben de regio's aan de grens dit jaar ook extra middelen ontvangen voor de isolatie van de bestaande woningvoorraad in het kader van de energiearmoede die in veel van deze regio's sterk aanwezig is. Dit geeft de gemeenten in deze regio's meer mogelijkheden om over te gaan tot grootschalige isolatie en daarmee het terugdringen van deze grote urgente opgave.**”
- 20240116 Appreciatie Eindverslag kennisthema Rondkomen vaste commissie Sociale Zaken en Werkgelegenheid; SZW [\[link\]](#) “**Het kabinet** onderschrijft het belang om kwetsbare huishoudens waar mogelijk te ondersteunen bij een hoge energierekening en het tegengaan van energiearmoede. De huidige stand van zaken op de energiemarkt en het verbreden van de inflatie waren aanleiding voor het kabinet om vanaf 2024 gerichte koopkrachtmaatregelen aan te kondigen. De energieprijzen liggen nog steeds hoger dan voor 2021. Daarom heeft het kabinet besloten om opnieuw een bijdrage beschikbaar te stellen aan het Tijdelijk Noodfonds Energie 2024, zodat er voor huishoudens met een laag en middenlaag inkomen en een hoge energierekening in 2024 een vangnet beschikbaar is.”

Selectie recente kamerbrieven (9)

- 20240215 Stand van zaken Tijdelijk Noodfonds Energie; SZW [\[link\]](#)
“Aanvullende brief naar de kamer met betrekking tot het Tijdelijk Noodfonds Energie. Er vindt een toelichting plaats over blok aansluiting en de hoogte van het fonds.”
- 20240220 Verslag van de Energieraad van 19 december 2023; EZK [\[link\]](#)
“Via deze brief geïnformeerd over de inhoud van de INEK mededeling en gaat de brief kort in op de landspecifieke aanbevelingen aan Nederland. Deze worden meegenomen in de definitieve update van het Nederlandse INEK waarover de Kamer te zijner tijd over wordt geïnformeerd.”
- 20240311 Onderzoek nationaal emissieplafond voor ESR-sectoren; EZK [\[link\]](#)
“Het onderzoek concludeert dat een emissieplafond aanvullend kan zijn op de huidige beleidsmix en een aantal voordelen heeft, maar ook aandachtspunten en risico’s...Het belangrijkste risico van een nationaal emissieplafond dat CE Delft identificeert zijn ongewenst hoge prijzen. Hoewel een prijseffect de kern is van de werking van het systeem om emissiereductie te stimuleren, is het mogelijk dat reductiemaatregelen in de praktijk niet genomen (kunnen) worden, ondanks dat deze maatregelen rendabel zijn. Dit kan potentieel leiden tot een toename van de lasten voor burgers, maatschappelijke instellingen en bedrijven en kan effecten hebben op de internationale concurrentiepositie, weglekeffecten, energie-armoede, vervoersongelijkheid, etc. Om ongewenst hoge prijzen tegen te gaan, stelt het onderzoek dat het nodig is om additioneel beleid te voeren om de lasteneffecten op te vangen en het in samenhang te bezien met het bestaande klimaatbeleid.”
- 20240313 Reactie op verzoek commissie over het Berenschot-rapport 'De energierekening in 2023 en 2035 vergeleken' van Essent; EZK [\[link\]](#)
“De komende jaren zal er verder sprake zijn van een oplopende beprijzing van vervuillende uitstoot. Voor huishoudens betekent dit een stijging van het energiebelastingtarief op aardgas, daartegenover staat een dalend tarief op elektriciteit. Voor een huishouden met een gemiddeld verbruiksprofiel heeft dit weinig effect, maar voor diegenen die relatief veel gas verbruiken stijgt de rekening. Het is belangrijk blijvend in te zetten op besparing en verduurzaming van woningen én ondersteuning voor huishoudens die hun rekening niet kunnen betalen.”
- 20240315 Fiche: Mededeling EU-klimaatdoelstelling 2040; BZ [\[link\]](#)
“Besluiten commissie nieuwe voorstellen Europese lidstaten; Ook verwelkomt het kabinet dat de Commissie aangeeft inefficiënte subsidies op fossiele brandstoffen die niet bijdragen aan het beperken van energiearmoede of een rechtvaardige transitie worden uitgefaseerd.”
- 20240425 Tussentijdse update interdepartementale aanpak van energiearmoede; meerdere ministeries [\[link\]](#)
“Met deze brief informeren wij, de minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen (APP), de minister voor Klimaat en Energie (KE) en de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), uw Kamer over een aantal toezeggingen en ontwikkelingen in relatie tot de aanpak van energiearmoede.”

Xander van Tilburg
Thomas Schuurman-Hess
Koen Straver

Mei 2024

TNO 2024 M10959

